

Vattenfall AB

Staff Function Communications
Public & Regulatory Affairs Sweden
169 92 Stockholm

Miljödepartementet

Rättssekretariatet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.rattssekretariatet@regeringskansliet.se
christoffer.sheats@regeringskansliet.se

Datum:
2021-06-22

Kontakt: Michelle von Gyllenpalm
E-mail: michelle.vongyllenpalm@vattenfall.com

Telefon: 070-531 63 11

Diarienummer: M2021/00558**Remissvar avseende statens offentliga utredning ”Radiologiska skador – skadestånd, säkerheter, skadereglering” (SOU 2021:10)”**

Vattenfall är ett ledande europeiskt energiföretag som i mer än 100 år elektrifierat industrier, levererat energi till människors hem och moderniserat vårt sätt att leva genom innovation och samarbete. Vi vill nu göra det möjligt att leva fossilfritt inom en generation. Därför driver vi omställningen till ett hållbart energisystem genom satsningar på fossilfri produktion och klimatsmarta energilösningar för våra kunder. Vattenfall ägs av svenska staten.

Vattenfall tackar för möjligheten att få lämna synpunkter på förslaget.

1. Inledande synpunkter

Vattenfall ser positivt på förslaget och vill särskilt lyfta fram följande delar:

- att Riksgälden, som är tillsynsmyndighet enligt lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter, även föreslås vara tillsynsmyndighet enligt lag (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor (LRO);
- att alla slags säkerheter ska kunna godtas; och
- att det blir möjligt att ansöka om ett lägre belopp för ersättningsansvar.

2. Kort tid för att efterkomma de nya kraven

Vattenfall befärar att den korta tiden mellan regelverkets antagande och dess ikraftträdande kan komma att medföra tidsbrist för anläggningshavarna att efterkomma de nya kraven.

3. Anläggningshavarens ansvar för skadereglering

Som framgår av förslaget (SOU 2021:10, s.199), åligger det anläggningshavaren att ansvara för skaderegleringens alla delar. Anläggningshavaren kommer att uppfylla kravet genom att det i de försäkringar som anläggningshavaren tecknar ingår skadereglering som en del av premien. Det kan dock noteras att de försäkringsbolag, i vilka anläggningshavarnas försäkringar är tecknade idag, inte är anslutna till ett och samma skadehanteringssystem och att de olika systemen saknar kommunikation med varandra. Vissa försäkringssystem är inte öppna för alla och det kan innebära att registrering av skador de första tio åren görs i ett system, medan skador som upptäcks efter år tio till år trettio registreras i ett annat system.

4. Transparens gällande myndigheternas kostnader

Utredningens förslag innebär ökade arbetsuppgifter och därmed kostnader för Riksgälden och Kammarkollegiet, vilket i sin tur sannolikt leder till högre avgifter för anläggningshavarna. Transparens avseende grunden för avgifternas uttagande blir därför än viktigare framöver och det bör tas in bestämmelser till stöd för tydlig redovisning av myndigheternas kostnader.

5. Underskattade ökning av kostnader för anläggningshavarna

Genom lagändring av atomansvarighetslagen (1968:45) år 2018 höjdes ansvarsbeloppet vilket medförde ökade kostnader för anläggningshavarna. Det nu liggande förslaget innebär ytterligare ökade kostnader för anläggningshavarna i form av ökade kostnader för miljösanering men också den förlängda preskriptionsperioden påverkar premien. Vattenfall bedömer att konsekvensutredningen underskattar kostnaderna för anläggningshavarna.

6. Anpassad reglering av skadeståndsansvar för användning av små reaktorer

Det senaste decenniet har utvecklingen av s.k. små modulära reaktorer (SMR) gjort stora framsteg. Reaktorerna är mindre och användningsområdena är flera. Vattenfall deltar i utvecklingen av SMR i bl.a. Estland. Vattenfall ser att det finns en möjlighet att tekniken i framtiden blir konkurrenskraftig även i Sverige för att tillgodose en expanderad marknad med säker och fossilfri produktion av bl a el, värme och vätgas.

Förslaget om skadestånd, säkerheter och skadereglering är utformat med stora lättvattenreaktorer i åtanke. Utgångspunkten är att kärnkraftsreaktorerna är ämnade för elproduktion samt lokaliserade på redan befintliga anläggningsplatser. Resultatet är ett regelverk som inte är lämpligt för den ovannämnda SMR-teknologin.

Att reaktorerna är mindre, dvs. har lägre termisk effekt, innebär att de möjliga radiologiska konsekvenserna minskar. Inventariet av radiologiska ämnen (s.k. källterm) minskar i stort sett skalenligt med den termiska effekten på en kärnkraftsreaktor. Det är därför rimligt att det finns en koppling mellan regleringen av ett skadeståndsansvar och storleken på kärnkraftsanläggning. En annan aspekt att ta hänsyn till är om anläggningen är lokaliserad långt från människor och bebyggelse. Som exempel kan nämnas att det amerikanska regelverket för skadeståndsansvar (10 CFR Part 140) tar hänsyn till både anläggningens storlek och lokalisering (populationsdensitet) för att fastställa det ekonomiska ansvaret. I Kanada pågår en översyn av motsvarande regelverk för att möjliggöra användning av ny teknik.

Det är Vattenfalls syn att det är nödvändigt med en anpassning av det föreslagna svenska regelverket för att kunna ta tillvara fördelarna med den nya teknologin. Målet är att undvika en utveckling där innehavaren av en liten kärnreaktor belastas med ooberättigade försäkringskostnader och ooberättigade kostnader för att ställa ut säkerheter. Det är Vattenfalls förhoppning att ett anpassat regelverk kan vara en del i att möjliggöra SMR-reaktorer även i Sverige.

Med vänlig hälsning

Vattenfall AB

Anja Alemdar
Chef Public & Regulatory Affairs Sweden